Nr 1117

av herr Karlsson i Mariefred
angående folkhögskollärarnas fyllnadstjänstgöring.

Enligt folkhögskolestadgan må efter skolöverstyrelsens medgivande rektor eller ämneslärare vid statsunderstödda folkhögskolor under vinterkurs fullgöra viss del av sin undervisningsskyldighet såsom handledare i studiecirkel inom det fria och frivilliga folkbildningsarbetet. Sedan något år tillbaka föreligger liknande möjlighet vid tjänstgöring inom löntagarorganisationernas statsunderstödda centrala kursverksamhet. I det senare fallet skall organisationerna lämna folkhögskolorna ersättning enligt vissa regler.

Denna möjlighet till samverkan mellan folkhögskolan och de frivilliga organisationerna har visat sig värdefull för båda parter. Studiecirklarna och löntagarorganisationernas kurser har erhållit tillgång till ledare/lärare med vuxenpedagogisk erfarenhet och utbildning, och för folkhögskolans del har erfarenhet av och inblickar i det frivilliga bildningsarbetet gett nya impulser. Möjligheten har tillvaratagits i olika utsträckning vid olika folkhögskolor, beroende på skolornas inriktning och geografiska belägenhet samt lärarnas villighet att medverka.

Inom den kommunala vuxenutbildningen finns inga fasta lärartjänster. Motion om sådana tjänster avslogs av riksdagen 1971. Då inte heller fyllnadstjänstgöring står till buds, är en folkhögskollärare, som av någon anledning önskar fullgöra viss tjänstgöring inom vuxenutbildningen, hänvisad till extratimmar, dvs. timmar utöver den egna tjänsten.

Sedan den kommunala vuxenutbildningen inrättades, har många uttalanden gjorts om svårigheter i fråga om dess pedagogiska sida. Särskilt från elevhåll har klagomål framförts om att många lärare saknar vuxenpedagogisk erfarenhet och utbildning. Samtidigt har från vissa folkhögskolors sida intresse yppats för en liknande samverkan med vuxenutbildningen som med det frivilliga bildningsarbetet.

Utbildningsutskottet uttalade i sitt betänkande 1971: 13 vikten av att vuxenutbildningens olika former stöder och kompletterar varandra på ett så effektivt sätt som möjligt. I viss utsträckning skulle ett sådant stöd utan några större svårigheter erhållas, om lärare vid folkhögskolorna medgavs att i sin tjänstgöringsskyldighet inräkna viss tjänstgöring inom den kommunala vuxenutbildningen.

Samarbete mellan folkhögskolorna och vuxenutbildningen har i andra

former redan etablerats. Jag erinrar — för att ta ett exempel — om s. k. »avrostningskurser», som syftar till att vid folkhögskolekurser av ämneskurstyp ge tillvänjning till mera metodiska studier åt människor, som varit borta från skolbänken i många år, inför vuxenutbildningens kompetensinriktade och studieplanebundna undervisning.

Folkhögskolan har alltsedan sin tillkomst fyllt den dubbla uppgiften att ge allmän medborgerlig bildning och vissa former av kompetens. Denna dubbla uppgift torde skolformen också i framtiden behöva fylla. Inriktningen mot samarbete med de frivilliga studieorganisationerna behöver inte lägga något hinder i vägen för samarbete också med den mera kompetensinriktade verksamhet som den kommunala vuxenutbildningen bedriver. Folkhögskolans styrka har i hög grad legat i dess flexibilitet.

1971 års riksdag beslöt att medge lärare i ungdomsutbildning i kommun i det allmänna stödområdet utanför s. k. g-ort att i tjänsten inräkna undervisning i kommunal vuxenutbildning. Det är möjligt att vissa erfarenheter av detta arrangemang kan vara av värde för att bedöma den tekniska konstruktionen av den ovan skisserade samverkan. För folkhögskolans del har emellertid ända sedan 1958 en dylik konstruktion i förhållande till de frivilliga studieorganisationerna prövats. Någon pedagogisk utvärdering av ungdomsskollärarnas tjänstgöring inom vuxenutbildningen torde icke vara erforderlig för folkhögskolans vidkommande.

Med åberopande av det anförda hemställs

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att den nuvarande möjligheten för rektorer och ämneslärare vid statsunderstödda folkhögskolor att fullgöra viss del av sin undervisningsskyldighet såsom handledare i studiecirkel inom det frivilliga bildningsarbetet eller som lärare vid löntagarorganisationernas centrala kursverksamhet utsträcks att gälla även tjänstgöring som lärare inom den kommunala vuxenutbildningen.

Stockholm den 26 januari 1972

GÖSTA KARLSSON (c)
i Mariefred